

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.017.01.2017
P/17/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/17/094 Dostępność przestrzeni publicznej ¹ dla osób starszych i niepełnosprawnych.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata 2016-2017 (do zakończenia kontroli), a także działania wcześniejsze o ile oddziaływały na kontrolowaną działalność.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Piotr Fatalski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/94/2017 z dnia 18 października 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, al. IX Wieków Kielc 3, 25-520 Kielce (dalej: Urząd).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Marszałek) jest od dnia 27 listopada 2006 r. Adam Jarubas. (dowód: akta kontroli str. 5-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna Samorząd Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Samorząd Województwa) podejmował skuteczne działania w celu dostosowania przestrzeni publicznej województwa do potrzeb i możliwości osób starszych i niepełnosprawnych.

W uchwalonych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego dokumentach, wyznaczających kierunki strategii oraz polityki społecznej i przestrzennej, zamieszczono zadania na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. Zadania te uwzględniały rzetelnie rozpoznane potrzeby w tym zakresie. Działaniem nierzetelnym było natomiast niewykorzystanie do oceny poziomu realizacji działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej trzech zdefiniowanych w tym celu wskaźników, ujętych w Strategii Polityki Społecznej.

Urząd nie opracował planu/harmonogramu usuwania barier występujących w przestrzeni publicznej będącej w jego władaniu. Taki plan, w ocenie NIK, sprzyjałby systematycznej poprawie dostępności do wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych (dalej: jednostek organizacyjnych).

Samorząd Województwa zapewnił osobom starszym i niepełnosprawnym pełny dostęp do budynku Urzędu oraz budynków sześciu z 27 jednostek organizacyjnych oraz częściowy - do budynków 16 jednostek.

¹ Środowisko zewnętrzne przeznaczone do użytkowania przez wszystkich oraz budynki, w których świadczone są usługi ogólnodostępne, tj. tzw. budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według 3-stopniowej skali ocen jest nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie daje prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, Najwyższa Izba Kontroli stosuje ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Diagnoza potrzeb i strategię działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Zarząd Województwa), na podstawie art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³, w dniu 2 czerwca 2010 r., powołał⁴ Wojewódzką Społeczną Radę Seniorów (dalej: Rada). Obecny, dziewięcioosobowy skład Rady został ustalony uchwałą nr 753/15 Zarządu Województwa z dnia 7 października 2015 r.

Do zadań Rady należy m.in.:

- konsultowanie rządowych i regionalnych projektów aktów prawnych dotyczących osób starszych lub mogących mieć wpływ na ich sytuację;
- wyrażanie opinii o projekcie strategii rozwoju województwa, w zakresie osób starszych;
- stałe monitorowanie oraz doskonalenie współpracy administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi, wspólne rozpoznawanie potrzeb osób starszych i wspólne planowanie działań służących zaspokojeniu tych potrzeb;
- przedstawianie Marszałkowi rocznych sprawozdań z działalności Rady. (dowód: akta kontroli str. 8-30)

W latach 2016-2017 Rada nie zajmowała się problemami związanymi z likwidacją barier architektonicznych, nie opiniowała również żadnych dokumentów dotyczących dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych. W okresie objętym kontrolą, Rada zajmowała się m.in. programem tworzenia rad seniorów w miastach powiatowych, wprowadzeniem Karty Seniora⁵, projektem teleopieki dla osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych, którym może być potrzebna nagła pomoc. W ramach tego projektu zakładano wyposażenie uczestników w nadajnik, który po uruchomieniu (np. w przypadku złego samopoczucia lub innego zagrożenia) wyśle sygnał do centrali, która powiadomi o zagrożeniu kogoś z rodziny lub zawiadomi służby ratownicze. (dowód: akta kontroli str. 31-52)

Marszałek zatrudnił 6 lipca 2015 r., na podstawie art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych⁶, doradcę ds. seniorów, który był odpowiedzialny m.in. za inicjowanie i utrzymanie stałych kontaktów z przedstawicielami środowisk senioralnych oraz wspieranie działań Rady. (dowód: akta kontroli str. 53)

Ww. doradca nie opiniował aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego, ponieważ został powołany na stanowisko po jego uchwaleniu. (dowód: akta kontroli str. 54-55)

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu, do zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej (dalej: ROPS), działającego na prawach departamentu, należało m.in.:

- opracowywanie, aktualizowanie, monitorowanie, koordynowanie oraz realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej;
- monitorowanie i analizowanie problemów społecznych w regionie;
- prowadzenie badań społecznych, a w szczególności diagnozowanie, monitoring problemów społecznych występujących w regionie, sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej oraz rozpoznawanie przyczyn ubóstwa w województwie;
- opracowywanie, monitoring i realizacja programów wojewódzkich w szczególności w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi, wieloletniego regionalnego planu działania na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz innych programów w obszarze polityki społecznej;

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, ze zm.

⁴ Uchwała nr 2642/2010 z dnia 2 czerwca 2010 r. zmieniona uchwałą 753/15 z dnia 7 października 2015 r.

⁵ Program rabatowy dla osób starszych.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 902, ze zm.

- realizacja zadań Samorządu Województwa wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 56-57)

Urząd posiadał rzetelne informacje o sytuacji demograficznej oraz społeczno-ekonomicznej w województwie świętokrzyskim. W 2012 r. przeprowadzono analizę zmian procesów demograficznych i na rynku pracy w latach 2002-2010 i w okresie prognozowanym (do 2035 r.) na potrzeby zmian planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego. Analizę sporządzono m.in. w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Statystycznego w Kielcach i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach. W 2013 r. przeprowadzono badania dotyczące sytuacji i potrzeb osób starszych w których, poza danymi statystycznymi, wykorzystano badania ankietowe przeprowadzone na próbie obejmującej 3.562 osób. W lipcu 2017 r. przeprowadzono analizę demograficzną i rynku pracy w latach 2002-2016 i w okresie prognozowanym dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego miasta Kielce⁷. (dowód: akta kontroli str. 70, 121)

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa⁸ uchwałą nr XLII/508/06 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego z 26 października 2006 r., przyjął Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego (dalej: Strategia Rozwoju). Ostatnia aktualizacja Strategii Rozwoju została przyjęta uchwałą XXXIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 16 lipca 2013 r. W Strategii Rozwoju wskazano m.in., że intensywnie postępujące zjawisko starzenia się społeczności, stanowi istotny problem. Jednym z sześciu celów strategicznych, była koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki. Zakładano, że należy dążyć do utworzenia Specjalnej Strefy Demograficznej (dalej: SSD) jako instrumentu przeciwdziałania negatywnym tendencjom demograficznym. W ramach SSD przewidywano działania kierowane przede wszystkim do rodzin, uwzględniające m.in. tworzenie nowych oraz wsparcie istniejących miejsc pracy, poprawę systemu edukacji i opieki nad dziećmi oraz rozwój usług dla osób starszych. Realizacja powyższego celu miała obejmować m.in. rozwój systemu usług umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego, w szczególności wobec osób starszych, a także niesamodzielnych i niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 58-70)

Na podstawie art. 21 pkt 1 ustaw o pomocy społecznej, uchwałą nr XVI/296/12 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego 30 stycznia 2012 r. przyjął do realizacji Strategię Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020 (dalej: Strategia Polityki Społecznej). W części diagnostycznej wskazano m.in., że w województwie występują niekorzystne zmiany demograficzne świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Nastąpiło zmniejszenie udziału dzieci i młodzieży w ogólnej populacji, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W ramach konsultacji społecznych wykorzystano opinie ekspertów uzyskane podczas badań przeprowadzonych w ramach projektu „Problemy społeczne? – Damy Radę” w 2011 roku przez Wyższą Szkołę Umiejętności w Kielcach. Zdaniem ekspertów, do ulżenia ciężarom losu ludzi starszych, chorych czy niepełnosprawnych miała się przyczynić m.in. likwidacja barier architektonicznych i takie przystosowanie terenu, które umożliwi niepełnosprawnym właściwą komunikację przestrzenną. Badania potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin wykazały, że w pierwszej kolejności oczekują oni pomocy finansowej, na drugim miejscu wskazują na potrzebę informacji o możliwościach pozyskania pomocy o programach, a także prawach i przywilejach jakie im przysługują. Na dalszych miejscach wskazywane były potrzeby związane z likwidacją barier architektonicznych, rehabilitacją oraz zakupem specjalistycznego sprzętu. Jednym z pięciu celów strategicznych Strategii Polityki Społecznej były kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej oraz aktywizacji osób niepełnosprawnych, w ramach którego wskazano jako cel operacyjny tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych. Realizacji celu miały służyć m.in. następujące działania:

- wspieranie rozbudowy i modernizacji placówek służących osobom niepełnosprawnym;

⁷ Obejmuje 13 gmin, w tym miasto Kielce.

⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 486, ze zm.

- działania na rzecz eliminowania barier architektonicznych;
- promowanie i wspieranie przedsięwzięć zwiększających uczestnictwo osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Dla oceny realizacji powyższego celu określono m.in. następujące wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w konsultacjach dotyczących prawa miejscowego, inwestycji i innych przedsięwzięć;
- liczba rozbudowanych i zmodernizowanych placówek służących osobom niepełnosprawnym;
- liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W śródkresowym monitoringu Strategii Polityki Społecznej za lata 2012-2015 sporządzonym w grudniu 2016 r. nie przedstawiono poziomu realizacji powyższych wskaźników. (dowód: akta kontroli str. 70, 72-73)

Urząd realizował *Świętokrzyski Program na rzecz osób starszych do 2020 r.*, przyjęty uchwałą XLVIII/854/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 27 października 2014 r., którego celem głównym była poprawa jakości życia seniorów w województwie świętokrzyskim. W proponowanych kierunkach działań wskazano konieczność wspierania i upowszechniania usług zwiększających autonomię osób starszych. W ww. programie nie wskazano konieczności dostosowania (np. likwidacja barier architektonicznych) przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych, pomimo że w raporcie z badań⁹ przeprowadzonych w 2013 r. na potrzeby programu, wskazano m.in., że osoby starsze borykają się z olbrzymią liczbą problemów związanych z życiem i codziennym funkcjonowaniem. Poczynając od kwestii ekonomicznych i zdrowotnych, poprzez sprawy związane z szeroko rozumianym wykluczeniem społecznym aż do prozaicznych niedogodności życia codziennego, takich jak istnienie barier architektonicznych, brak dostatecznej liczby aptek w gminie czy nierówne i dziurawe chodniki w mieście, które zimą zamieniają się w prawdziwe tory przeszkód, szczególnie dla osób mających kłopoty z poruszaniem się. (dowód: akta kontroli str. 70, 76-77)

Urząd realizował również *Świętokrzyski Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017* przyjęty uchwałą Nr XXVI/481/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 28 grudnia 2012 r., którego celem głównym była minimalizacja obszarów wykluczenia społecznego w województwie świętokrzyskim, a celami operacyjnymi m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych. W programie zwrócono uwagę, że osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne są grupami, których wyrównywanie szans związanych z uczestnictwem w życiu publicznym i włączaniem w procesy decyzyjne jest zadaniem skomplikowanym. W programie wskazano, że osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem, przybierające postać barier architektonicznych, psychicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna musi pokonywać, funkcjonując w społeczeństwie bariery świadomościowe, bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych miało polegać m.in. na wspieraniu aktywności osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego oraz tworzeniu warunków na rzecz wzrostu zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych miało polegać m.in. na tworzeniu i zapewnianiu infrastruktury socjalnej, kulturalnej, oświatowej i rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb tej grupy wiekowej, tj.: placówek ochrony zdrowia, domów opieki, klubów seniora, uniwersytetów III wieku, domów rencisty czy klubów emerytów. Planowano również aktywizację oraz integrację społeczną osób starszych, poprzez ich zaangażowanie w różnego rodzaju działania na rzecz lokalnej społeczności. (dowód: akta kontroli str. 70, 78-79)

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁰, na podstawie uchwały

⁹ Sytuacja i potrzeby osób starszych w województwie świętokrzyskim – raport z badania przeprowadzonego w 2013 r.

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, ze zm.

Nr XLII/746/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 28 kwietnia 2014 r., w Urzędzie opracowano *Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020*. Celem strategicznym programu jest stworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych. W ramach programu przewidywano m.in. następujące działania:

- zwiększenie dostępności instytucji publicznych dla osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych, transportowych;
- tworzenie i wspieranie programów służących poprawie standardu technicznego mieszkań, usuwaniu barier architektonicznych w gospodarstwach domowych;
- zwiększanie dostępności do rehabilitacji poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie w sprzęt diagnostyczny i rehabilitacyjny istniejących ośrodków rehabilitacyjnych, zwłaszcza w małych miejscowościach i na wsi;
- zwiększenie dostępności instytucji edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami, poprzez likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i komunikacyjnych. (dowód: akta kontroli str. 70-71, 80-81)

Przed uchwaleniem wszystkich opisanych wyżej programów i strategii z zakresu polityki społecznej, były przeprowadzane konsultacje społeczne. W konsultacjach uczestniczyła m.in. Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych i Rada Działalności Pożytku Publicznego. Zarząd Województwa powoływał również zespoły ds. konsultacji społecznych. (dowód: akta kontroli str. 318-345)

Dyrektor ROPS Barbara Jakacka-Green wyjaśniła m.in., że podczas konsultacji nie zostały odnotowane uwagi dotyczące dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 318-320)

W *Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego województwa świętokrzyskiego*¹¹ zostały uwzględnione potrzeby osób niepełnosprawnych. Założono, że węzły przesiadkowe będą w pełni przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na bezpośrednich przejściach pomiędzy różnymi środkami transportu założono zniwelowanie wszelkich przeszkód dla osób niepełnosprawnych. Docelowy poziom dostępności transportu publicznego ma zostać osiągnięty poprzez:

- dążenie do lokalizowania przystanków w pobliżu miejsc koncentracji podróży osób niepełnosprawnych;
- wyposażenie nowozakupionego lub modernizowanego taboru, węzłów przesiadkowych i dworców w informacje audiowizualne ułatwiające korzystanie z transportu przez osoby niedowidzące i niedosłyszące;
- rozmieszczenie wyposażenia i elementów małej architektury przystanków w sposób niepowodujący utrudnień w poruszaniu się przez osoby o różnych rodzajach i stopniach niepełnosprawności;
- dostosowanie wszystkich pojazdów kolejowych w ramach przewozów wojewódzkich do przewozu osób niepełnosprawnych;
- dostosowanie, w terminie dwóch lat liczonym od daty organizacji linii użyteczności publicznej w transporcie drogowym, pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 84-98)

Urząd zawarł 9 grudnia 2015 r. ze spółką *Przewozy Regionalne* (dalej: Spółka) umowę o świadczenie usług publicznych w zakresie wykonywania kolejowych przewozów pasażerskich na terenie województwa świętokrzyskiego w okresie od 13 grudnia 2015 r. do 12 grudnia 2020 r. W umowie Spółka została zobowiązana do podejmowania działań ułatwiających podróżnym, w szczególności osobom o ograniczonej sprawności ruchowej i osobom niepełnosprawnym, korzystanie ze środków transportu, punktów odpraw, przystanków i peronów oraz do pomocy przy wsiadaniu i zajmowaniu miejsca pasażerom z dużym bagażem, którzy zgłoszą obsłudze pociągu taką potrzebę. W aneksie z dnia 21 lipca 2016 r. do powyższej umowy wskazano, że Spółka w miarę możliwości zobowiązana jest do zapewnienia bezpieczeństwa i wygody podróżnych niezależnie od ich sprawności ruchowej,

¹¹ Załącznik do uchwały nr XLVIII/858/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 października 2014 r.

a w przypadku podejmowania prac modernizacyjnych pojazdów, należy wyposażyć je w windy lub podesty dla osób niepełnosprawnych.

Urząd, zamawiając nowy elektryczny zespół trakcyjny (dalej: EZT) w umowie z 25 sierpnia 2015 r. zawarł zapisy uwzględniające potrzeby osób niepełnosprawnych. EZT miał zapewnić przewóz dwóch wózków inwalidzkich (lub czterech rowerów), umożliwić za pomocą windy wejście i wyjście osób o ograniczonej zdolności poruszania się, w tym korzystających z wózków inwalidzkich. Układ sanitarny w EZT miał być przystosowany do obsługi osób na wózkach inwalidzkich. (dowód: akta kontroli str. 99-112)

Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach podczas projektowania zadań inwestycyjnych oraz w ramach bieżącego utrzymania dróg, prowadził działania w zakresie dostosowania infrastruktury drogowej do łatwiejszego poruszania się osób starszych i niepełnosprawnych. W procesie projektowania nowych odcinków dróg wojewódzkich, jak również odcinków przewidzianych do przebudowy, przewidywano lokalizację przejść dla pieszych z zastosowaniem azyli umożliwiających pokonanie przejścia w dwóch etapach, co jest rozwiązaniem bezpiecznym dla osób starszych oraz z ograniczeniami ruchowymi. Projektując sygnalizację świetlną na drogach wojewódzkich, zakłada się stosowanie sygnalizatorów wyposażonych w akomodacyjne urządzenia emitujące dźwięk o różnej częstotliwości dla potrzeb umożliwienia korzystania z przejść przez osoby niewidome i niedowidzące. W latach 2016-2017 na sieci dróg wojewódzkich:

- wyznaczono pięć dodatkowych miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych (jedno miejsce wykonano, a cztery są aktualnie realizowane);
- wykonano osiem przejść dla pieszych z obniżeniem krawężnika na całej szerokości przejścia do poziomu jezdni;
- ułożono kostkę brukową, integracyjną przy peronach dwóch zatok autobusowych;
- wykonano jedno przejście dla pieszych z azylem. (dowód: akta kontroli str. 113-115)

Aktualny *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* (dalej: Plan) został przyjęty, na podstawie art. 41 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹², uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 22 września 2014 r. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w Planie wskazano wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych. Za jeden z głównych problemów z zakresu infrastruktury społecznej uznano konieczność zapewnienia odpowiedniego standardu opieki zdrowotnej i społecznej ludziom starszym i niepełnosprawnym. Zwrócono uwagę na konieczność poprawy dostępu do usług publicznych, w tym usług: edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, usług komunalnych i kultury dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych i w wieku emerytalnym. W Planie przywołano realizowane przez Samorząd Województwa programy na rzecz osób niepełnosprawnych. Na etapie opracowywania, Plan nie był konsultowany ze środowiskiem i organizacjami osób starszych i niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 114-121)

Marszałek wyjaśnił m.in.: *zapisy Planu odnoszą się do wszystkich mieszkańców województwa świętokrzyskiego i nie dyskryminują przy tym żadnej z grup społecznych. Tam, gdzie jest to niezbędne, w Planie zawarto odniesienia do konkretnych grup, w tym do osób starszych i niepełnosprawnych. Problem starzenia się społeczeństwa został zdiagnozowany i szeroko opisany zarówno w dokumencie Plan, jak i w opracowaniu wejściowym do Planu. W związku z czym, w Planie podkreśla się w wielu miejscach konieczność poprawy dostępności do usług różnego typu, w tym usług publicznych, między innymi w zakresie zdrowia osób starszych i niepełnosprawnych, ale też dostępu do Internetu, co zapobiega wykluczeniu społecznemu. Zaznacza się też potrzebę realizacji obiektów pomocy społecznej oraz planowania transportu z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Problem postępującego starzenia się społeczeństwa był jednym z głównych powodów, dla których zdecydowano się zakwalifikować całe województwo świętokrzyskie do obszaru predysponowanego do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej. (...) Plan nie był w specjalny, odrębny sposób konsultowany ze środowiskiem i organizacjami osób*

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 1073.

starszych i niepełnosprawnych, gdyż jak już wcześniej wspomniano, osoby starsze i niepełnosprawne stanowią część społeczeństwa województwa świętokrzyskiego, a plan odnosi się do wszystkich mieszkańców i na równi traktuje ich w procesie opiniowania. Taki sposób prowadzenia konsultacji społecznych wynika wprost z ustawy, która nie wymaga prowadzenia konsultacji w podziale na konkretne grupy społeczeństwa. (dowód: akta kontroli str. 311-313)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niebadaniu poziomu realizacji trzech wskaźników określonych w Strategii Polityki Społecznej do oceny realizacji celu operacyjnego pn. tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych, co było działaniem nierzetelnym.

W Strategii Polityki Społecznej zostały określone następujące wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w konsultacjach dotyczących prawa miejscowego, inwestycji i innych przedsięwzięć;
- liczba rozbudowanych i zmodernizowanych placówek służących osobom niepełnosprawnym;
- liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

W Raporcie z monitoringu Strategii Polityki Społecznej sporządzonym w grudniu 2016 r., Urząd nie wskazał poziomu realizacji ww. wskaźników, przez co Samorząd Województwa nie może zapewnić, że wytyczne kierunki działań są skutecznie osiąganymi i przynoszą zamierzone rezultaty. (dowód: akta kontroli str. 70)

Dyrektor ROPS Barbara Jakacka-Green wyjaśniła: system monitoringu Strategii Polityki Społecznej oparty jest na danych zawartych w corocznych sprawozdaniach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej przekazywanych przez samorządy gminne oraz powiatowe. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej realizowana jest na podstawie jednolitego narzędzia opracowanego przez MRPiPS. Wśród szeregu danych pozyskiwanych w ramach sprawozdania OZPS nie są zbierane informacje dotyczące wymienionych wskaźników. Poszczególnym celom Strategii przypisano proponowane wskaźniki ich realizacji. Dlatego też pod uwagę brane były tylko wskaźniki o których informację można było pozyskać z dostępnych sprawozdań i statystyk. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej dysponuje danymi dotyczącymi działań polegających na dofinansowaniu robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych realizowanymi przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Dostrzegając potrzebę pozyskania pełnych informacji dotyczących uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w konsultacjach społecznych, liczby rozbudowanych i zmodernizowanych placówek służących osobom niepełnosprawnym oraz budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych monitoring strategii zostanie w najbliższym czasie uzupełniony o ww. informacje o które zwrócimy się do samorządów gminnych i powiatowych w regionie. (dowód: akta kontroli str. 308)

Ocena cząstkowa

Samorząd Województwa rzetelnie rozpoznał potrzeby starszych i niepełnosprawnych mieszkańców województwa względem przestrzeni publicznej. NIK pozytywnie ocenia uwzględnienie tych potrzeb w strategiach i programach działań w zakresie polityki społecznej, senioralnej i przestrzennej. Działaniem nierzetelnym było natomiast niewykorzystanie do oceny poziomu realizacji działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej trzech zdefiniowanych w tym celu wskaźników, ujętych w Strategii Polityki Społecznej.

2. Działania na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie nie opracowano i nie udostępniono do wykorzystania przez inne podmioty, projektów, programów lub narzędzi do wykorzystania we wdrażaniu działań służących poprawie dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Marszałek nie posiadał wiedzy na temat dostępności jednostek organizacyjnych dla osób starszych oraz niepełnosprawnych. Na potrzeby niniejszej kontroli pozyskał informacje z podległych jednostek organizacyjnych.

W Urzędzie nie przeprowadzono audytów ani inwentaryzacji dotyczących dostępności budynku Urzędu dla osób starszych oraz/lub niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 206-207, 346)

Budynki Urzędu oraz części jednostek organizacyjnych wyposażono w rozwiązania i udogodnienia dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Przy przebudowie budynku Urzędu, w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia wskazano, aby dokumentacja techniczna była zgodna z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹³ oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁴. Budynek należący do Urzędu wyposażony jest w następujące udogodnienia dla osób niepełnosprawnych:

- podjazd zewnętrzny z automatycznie otwierającymi się drzwiami;
- poręcz przy schodach zewnętrznych (przed budynkiem do drzwi wejściowych otwieranych automatycznie);
- platforma transportowa przy schodach na parterze (do poziomu pomieszczeń biurowych na parterze i wind);
- podjazd dla wózków obok platformy;
- nakładki na schodach wewnętrznych na parterze dla osób słabowidzących (dojście do wind);
- trzy windy dostosowane dla osób niepełnosprawnych (komunikaty dźwiękowe oraz oznaczenia przycisków w języku Braille'a);
- dwie toalety dla osób niepełnosprawnych, po jednej na parterze i pierwszym piętrze.

Również w budynkach, w których Urząd wynajmował pomieszczenia istniała możliwość dostępu dla osób starszych i niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 128-140)

Strona internetowa Urzędu (www.sejmik.kielce.pl) posiada udogodnienia dla osób niedowidzących, polegające na możliwości powiększenia czcionki oraz wyświetlania żółtych napisów na czarnym tle. Ponadto 11 pracowników Urzędu zostało przeszkolonych z języka migowego. (dowód: akta kontroli str. 294-295)

Spośród 27 jednostek organizacyjnych w siedmiu¹⁵ przeprowadzono audyty lub inwentaryzacje, dotyczące dostępności obiektów dla osób starszych oraz/lub niepełnosprawnych. W audytach dwóch jednostek organizacyjnych¹⁶ uczestniczyły biura projektowe, a w trzech¹⁷ organizacje osób niepełnosprawnych (Polski Związek Głuchych, Polski Związek Niewidomych) oraz Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie, Fundacja TUS i Fundacja Vis Maior. Pozostałe dwie jednostki organizacyjne przeprowadziły badania we własnym zakresie. Audytem lub inwentaryzacją objęto budynki i tereny wokół nich (parkingi, dziedzińce). Badania objęły dostosowanie obiektów do różnych form niepełnosprawności (ruchowej, wzrokowej i słuchowej).

Dyrektorzy sześciu jednostek organizacyjnych¹⁸ wskazali, że obiekty są w pełni przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, a 16 jednostek organizacyjnych¹⁹

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 1422.

¹⁵ W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Kielcach (dalej: WUP), Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach, Teatrze Żeromskiego w Kielcach, Muzeum Narodowym w Kielcach, Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Kielcach (dalej: ŚCO), Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach (dalej: WSZ), Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Kielcach.

¹⁶ W WSZ i Teatrze Żeromskiego.

¹⁷ W WUP, Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach i Muzeum Narodowym w Kielcach.

¹⁸ Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach, Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach, ŚCO, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach, WUP.

w części. Pozostali dyrektorzy poinformowali jedynie, że nie przeprowadzali audytów lub inwentaryzacji w tym zakresie.

Dostosowanie obiektów ww. jednostek organizacyjnych dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych polegało m.in. na wydzieleniu miejsca parkingowego, braku barier architektonicznych i urbanistycznych, dostosowaniu sanitariatów, wyposażeniu w windy, podjazdy i barierki.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach została wyposażona w stanowisko komputerowe z katalogiem zbiorów bibliotecznych dostosowane do podjazdu wózków dla niepełnosprawnych. Biblioteka posiada również sprzęt pozwalający na korzystanie z całego zasobu bibliotecznego przez osoby z dysfunkcją wzroku (kompleksowe stanowisko brajlowskie wraz ze specjalnym oprogramowaniem udźwiękowiającym, drukarką brajlowską, powiększalnikiem z możliwością 72-krotnego powiększenia dowolnego tekstu). Również strona internetowa została dostosowana dla potrzeb osób z dysfunkcją wzroku. (dowód: akta kontroli str. 210-293)

Muzeum Okręgowe w Sandomierzu, na potrzeby osób niepełnosprawnych zakupiło schodolaz z platformą i podjazdem na schody. (dowód: akta kontroli str. 261-262)

Muzeum Narodowe w Kielcach w dawnym Pałacu Biskupów Krakowskich zainstalowało system przywoławczy informujący osoby dyżurujące o przybyciu gości ze specjalnymi potrzebami. Dla osób z dysfunkcją wzroku opracowano plan tyflograficzny wewnętrzny i zewnętrzny, udźwiękowaną ścieżkę zwiedzania oraz przewodnik w języku Braille'a. W kasie można bezpłatnie wypożyczyć urządzenia głośnomówiące, wydawnictwo z drukiem transparentnym oraz planami i grafikami z drukiem wypukłym. Osoby niewidome otrzymują rękawiczki do oglądania wybranych eksponatów przez dotyk. Dla osób z dysfunkcją słuchu zakupiono systemy z pętlami indukcyjnymi wzmacniającymi głos. W Pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku dla osób niewidomych istnieje możliwość dotykania wybranych eksponatów, których opis dostępny jest również w wersji dźwiękowej, a dla osób niedosłyszących przeznaczone są przewodniki dźwiękowe, z wzmacniaczami dźwięku. W Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego dla osób z dysfunkcją wzroku przygotowano makiety i kopie eksponatów. (dowód: akta kontroli str. 234-236)

ŚCO do obsługi pacjentów z dysfunkcją wzroku i słuchu wprowadziło pisemne procedury mające zapewnić bezpieczeństwo tych osób na oddziałach. Na życzenie pacjenta, świadczenia zdrowotne udzielane są w obecności osoby bliskiej, opiekuna prawnego lub faktycznego. Osoby z dysfunkcją wzroku m.in. zapoznawane są z topografią oddziału, przeprowadzane są na badania, a każdej wykonywanej przez personel czynności powinien towarzyszyć opis słowny. (dowód: akta kontroli str. 254-255)

Urząd nie posiadał kompleksowej strategii, planu, harmonogramu lub innego dokumentu, w którym byłyby ujęte zamierzenia odnośnie działań na rzecz poprawy dostępności obiektów przestrzeni publicznej i usuwania z niej barier (architektonicznych, technicznych). Dziewięć jednostek organizacyjnych posiadało plany dotyczące rozbudowy lub remontu obiektów, które uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych.

Ze względu na ochronę konserwatorską obiektów zabytkowych, trzy jednostki organizacyjne²⁰ posiadają ograniczoną możliwość dostosowania obiektów do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 210-293, 346)

¹⁹ Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy (jedna poradnia była nieprzystosowana), Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Czerwonej Górze, WSZ (trzy przychodnie w części są nieprzystosowane), Centrum Rehabilitacji w Czarneckiej Górze (budynek administracji jest nieprzystosowany), Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach, Muzeum Narodowe w Kielcach, Teatr Żeromskiego w Kielcach, Muzeum Wsi Kieleckiej, Muzeum Okręgowe w Sandomierzu, Regionalne Centrum Naukowo-Techniczne w Podzamczu Chęcińskim, Centrum Bajki w Pacanowie, Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach, Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach, Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach.

²⁰ Muzeum Wsi Kieleckiej, Muzeum Narodowe w Kielcach, Regionalne Centrum Naukowo-Techniczne.

W latach 2016-2017 jednostki organizacyjne wydatkowały na dostosowanie obiektów własnych do potrzeb osób niepełnosprawnych 2.041,2 tys. zł²¹. Największe wydatki poniosły ŚCO – 980,3 tys. zł, Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze – 491,7 tys. zł i Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Czerwonej Górze – 424,2 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 210-293)

W raporcie za 2015 r. z realizacji *Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020* wykazano, że samorządy gminne zlikwidowały bariery architektoniczne w 90 budynkach, a do dostosowania pozostają jeszcze 534 budynki. Natomiast w 2016 r. dostosowano 58 budynków, a do dostosowania pozostało 482 budynki. Osobom niepełnosprawnym zapewniono dostęp do szkół. W regionie świętokrzyskim w roku szkolnym 2015/2016 funkcjonowało łącznie 51 szkół i placówek integracyjnych/z oddziałami integracyjnymi²². Wykazano również dane dotyczące likwidacji barier w miejscu zamieszkania zamieszczone poniżej. (dowód: akta kontroli str. 70-71, 80-81)

W latach 2012-2015 świętokrzyskie powiaty przeznaczyły ze środków PFRON na dofinansowanie do likwidacji barier komunikacyjnych w miejscu zamieszkania dla 2.665 indywidualnych beneficjentów kwotę 7.654,8 tys. zł, w tym w 2015 r. – 521 niepełnosprawnych otrzymało 1.778,4 tys. zł. Dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących 25 obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych w oparciu o środki PFRON w latach 2012-2015 wyniosło 3.998,2 tys. zł (w 2015 r. – cztery obiekty na 900,7 tys. zł).

W 2016 r. na dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych Samorząd Województwa podpisał siedem umów na kwotę 1.883,3 tys. zł (środki PFRON), a w 2017 r. sześć umów na kwotę 1.463,2 tys. zł. Natomiast w 2016 r. świętokrzyskie powiaty na dofinansowanie do likwidacji barier komunikacyjnych w miejscu zamieszkania przekazały 571 niepełnosprawnym 1.634,3 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 70, 72--75)

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020 województwo świętokrzyskie w latach 2016-2017 zawarło 49 umów o dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej: EFRR) projektów, w których dostosowywano obiekty do potrzeb osób niepełnosprawnych lub realizowano usprawnienia dla tych osób. Łączna wartość dofinansowania tych projektów wyniosła 8.636 tys. zł. Powyższe umowy dotyczyły budowy, przebudowy, modernizacji i adaptacji obiektów użyteczności publicznej, podniesienia jakości udzielania świadczeń zdrowotnych i poprawy dostępu do infrastruktury sportowej i oświatowej. Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego dofinansowano dwa projekty, tj. utworzenie świetlic środowiskowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz klubu seniora na łączną wartość 2.837 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 122-205)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na nieopracowaniu przez Urząd kompleksowego planu/harmonogramu usuwania barier występujących w przestrzeni publicznej będącej we władaniu Samorządu Województwa. To zaniechanie NIK ocenia jako działanie nierzetelne. W 20 spośród 27 jednostek organizacyjnych nie przeprowadzono inwentaryzacji występujących w nich barier, mimo że dostrzegano potrzebę poprawy ich dostępności, co znalazło wyraz w wojewódzkich strategiach i programach. Wyniki takiej inwentaryzacji (audytu) powinny dać podstawę do rzetelnego opracowania kompleksowego planu usuwania zidentyfikowanych w przestrzeni publicznej barier utrudniających bądź uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie w niej osób starszych i niepełnosprawnych.

Marszałek wyjaśnił m.in.: *brak audytu w zakresie dostępności obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych spowodowany był potrzebą przeprowadzenia audytów w zakresach, które uznane zostały za bardziej istotne. Jednocześnie zaznaczył, że wspomniana tematyka*

²¹ W 2016 r. – 1.906,6 tys. zł i w 2017 r. 134,6 tys. zł.

²² 18 przedszkoli, 19 szkół podstawowych, 6 gimnazjów i 8 szkół ponadgimnazjalnych.

wzięta zostanie pod uwagę przy analizie ryzyka i układaniu planu audytu na rok 2018. Przy sklasyfikowaniu na odpowiedniej pozycji audyt w przedmiotowym zakresie zostanie wpisany do planu. Biuro Audytu Wewnętrznego dokona również analizy pod kątem przeprowadzenia audytu w wyżej wymienionym zakresie w samorządowych jednostkach organizacyjnych. Podobnie rozważona zostanie sprawa przeprowadzenia inwentaryzacji w podległych jednostkach organizacyjnych, w zakresie dostępności obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr XLII/746/14 z dnia 28 kwietnia 2014 r. przyjął „Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”. Celem strategicznym dokumentu jest stworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych, a w konsekwencji zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego i dyskryminacji osób niepełnosprawnych w województwie świętokrzyskim. (...) Założone działania mają skutkować między innymi zwiększeniem liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych. (dowód: akta kontroli str. 311-316)

W ocenie NIK, powyższa strategia dotyczy obszaru całego województwa i wskazanym byłoby określenie planu, harmonogramu usuwania barier występujących w przestrzeni publicznej będącej we władaniu Samorządu Województwa. Działanie takie przyczyniłoby się do poprawy dostępności przestrzeni publicznej, a tym samym tworzenia warunków do zwiększenia samodzielności i możliwości uczestniczenia osób starszych i niepełnosprawnych w życiu regionu i lokalnej społeczności.

Ocena częściowa

Urząd podejmował skuteczne działania na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej województwa dla osób starszych i niepełnosprawnych. Budynek Urzędu oraz budynki sześciu jednostek organizacyjnych, były dostępne dla osób starszych i niepełnosprawnych, a budynki 16 jednostek organizacyjnych były w części dostępne. Działaniem nierzetelnym było natomiast nieopracowanie planu działań na rzecz poprawy dostępności dla osób o ograniczonej sprawności przestrzeni publicznej będącej we władaniu Samorządu Województwa.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³, wnosi o:

1. Dokonanie analizy trzech niebadanych wskaźników, określających stopień realizacji Strategii Polityki Społecznej w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Rozważenie opracowania kompleksowego planu likwidacji zinwentaryzowanych barier utrudniających lub uniemożliwiających osobom starszym i niepełnosprawnym samodzielne funkcjonowanie w przestrzeni publicznej, będącej we władaniu Samorządu Województwa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

²³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, stycznia 2018 r.

Kontroler
Piotr Fatałski
główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

.....
podpis